

Warszawa 2010

EGZAMIN Z JĘZYKA POLSKIEGO

Witaj!

Uważnie przeczytaj tekst i polecenia, najlepiej dwa razy. Jeśli trzeba, wracaj do nich. Czytając, możesz podkreślać istotne dla Ciebie informacje. Postaraj się udzielać wyczerpujących odpowiedzi. Nie cytuj, jeśli nie jesteś o to proszony.

Komisji egzaminacyjnej oddaj wypełniony i sprawdzony przez siebie arkusz. Na pracę masz 90 minut. Życzymy twórczych pomysłów! Powodzenia!

Raz na tydzień mieliśmy godzinę wydarzeń współczesnych. Każde z nas po kolei musiało wyciąć jakiś artykuł z gazety, przestudiować go i zreferować klasie. Dzięki tym ćwiczeniom rzekomo pokonywano nasze złe nawyki: występowanie przed kolegami zachęca do trzymania się prosto i daje swobodę bycia; streszczanie się uczy wagi słów; orientowanie się w wypadkach bieżących wyrabia pamięć. (...)

Niewiele dzieci wiedziało, co to jest wydarzenie współczesne. (...) Cecil Jacobs jednak był zorientowany. Gdy na niego przyszła kolej, stanął na katedrze i zaczął:

- Stary Hitler...

- Adolf Hitler, Cecil – powiedziała panna Gates. – Nigdy się nie poprzedza nazwiska słowem „stary”.

- Dobrze, proszę pani – zgodził się Cecil. – (...) stary Adolf Hitler zawziął się na Żydów i wsadza ich do więzień, i odbiera im mienie, i nie daje żadnemu Żydowi stamtąd wyjechać (...) i ja uważam, że on źle robi, i to jest moje wydarzenie współczesne.

- Bardzo dobrze, Cecil – rzekła panna Gates. (...)

Czyjaś ręka podniosła się w głębi klasy.

- Jak on tak może?

- Kto jak może? – zapytała panna Gates cierpliwie.

- Hitler, to znaczy, jak może wsadzać tyle narodu do więzienia, rząd chyba powinien mu zakazać – wypowiedział się szerzej właściciel ręki.

- Sam Hitler to rząd – powiedziała panna Gates i, widząc w tym dobrą sposobność do ożywienia lekcji, podeszła do tablicy. Drukowanymi literami, szeroko, napisała słowo „DEMOKRACJA”.

- Demokracja – odczytała. – Czy ktoś potrafi powiedzieć, co to jest?

- Demokracja to my – odezwał się czyjś głos.

Podniosłam rękę, bo przypomniałam sobie stare hasło kampanii wyborczej, które kiedyś usłyszałam od Atticusa.

- Więc jak byś to określiła, Jean Louise?

- Równe prawa dla wszystkich, żadnych przywilejów specjalnych – zacytowałam.

- Bardzo dobrze, Jean Louise, bardzo dobrze. – Panna Gates się uśmiechnęła. Nad słowem DEMOKRACJA dopisała U NAS JEST. (...)

Powtórzyliśmy to chórem. Panna Gates wyjaśniła:

- Otóż na tym właśnie polega różnica między Ameryką a Niemcami. U nas jest demokracja, a w Niemczech dyktatura. Dyktatura – powtórzyła. – My tutaj nie uznajemy prześladowania kogokolwiek. Prześladowcami są tylko tacy, którzy żywią uprzedzenia. U – prze – dze – nia – przesylabizowała starannie. – Żydzi to najlepsi ludzie pod słońcem i doprawdy zagadką jest dla mnie, co Hitler może im zarzucać.

Któryś z mych dociekliwszych kolegów ze środkowego rzędu zapytał:

- Dlaczego się nie lubi Żydów, proszę pani nauczycielki?

- Nie wiem, Henry. (...)

Cecil się odezwał:

- No, ja nie wiem na pewno – powiedział. – Oni podobno zmieniają pieniądze czy coś tam, ale to nie powód, żeby ich prześladować. Bo przecież są biali, prawda?

Panna Gates odrzekła:

- Kiedy pójdziesz do gimnazjum, Cecil, nauczysz się, że Żydów prześladowano od początku historii, nawet ich wypędzono z ich własnej ojczyzny. To jeden z najstraszniejszych rozdziałów historii. No, czas na arytmetykę, dzieci.

Ponieważ za arytmetyką nigdy nie przepadałam, urozmaiciłam sobie tę lekcję wyglądem przez okno. Jeśli zdarzało mi się widywać Atticusa ze zmarszczonymi brwiami, to tylko w czasie dzienników radiowych, w których Elmer Davis podawał ostatnie wiadomości o Hitlerze. Atticus wyłączał wtedy radio i mówił: „Uch!”. Kiedyś go zapytałam, dlaczego Hitler tak go złości. „Dlatego, że to maniak” – odpowiedział.

Coś nie tak, dumalam, podczas gdy klasa czyniła dalsze postępy w dodawaniu. Jeden maniak i miliony Niemców. Raczej powinno się zamknąć w więzieniu Hitlera zamiast pozwalać, by Hitler więził innych. I coś jeszcze było nie tak, jak trzeba – postanowiłam zapytać o to Atticusa.

Zapytałam, Atticus jednak oświadczył, że absolutnie nie potrafi znaleźć odpowiedzi.

- Ale to w porządku nienawidzić Hitlera?

- Nie – powiedział. – Nie jest w porządku nienawidzić kogokolwiek.

- Atticus – zaczęłam – czegoś nie rozumiem. Panna Gates mówiła, że to straszne, że Hitler robi to, co robi, i aż się zaczerwieniła...

- No, mogła się zaczerwienić.

- Ale...

- Co?

- Nic, ojciec.

Odeszłam niepewna, czy potrafiłabym Atticusowi wytłumaczyć, o co mi chodzi. (...) Przyszło mi na myśl, że może Jem mógłby mi dać odpowiedź. Jem znał się na szkolnych sprawach lepiej niż Atticus. (...)

- (...) Jem – powiedziałam – chcę ciebie o coś zapytać.

- Strzelaj. (...)

- Panna Gates to porządna pani, prawda?

- No, chyba – odpowiedział Jem. – Lubiłem ją, kiedy byłem w jej klasie.

- Ona okropnie nienawidzi Hitlera.

- Co w tym złego?

- No, dzisiaj się rozwodziła, jak to źle, że on tak traktuje Żydów. Jem, nie można nikogo prześladować, prawda? Nawet myśleć źle nie można o nikim, prawda?

- Boże święty, nie, Smyk. Co cię boli?

- No, kiedyśmy wychodzili z sądu tamtej nocy... panna Gates... ona schodziła ze schodów przed nami, tyś jej chyba nie widział... więc ona rozmawiała z panną Stephanie Crawford. Słyszałam, jak mówiła, że czas, żeby **im** ktoś dał nauczkę, bo **im** woda sodowa uderza do głowy, i że tylko patrzeć, jak zaczną **im** się wydawać, że mogą się żenić z nami. Jem, jak można tak okropnie nienawidzić Hitlera i zaraz się odwrócić i myśleć tak paskudnie o ludziach tu, u nas...

na podstawie powieści Harper Lee pt. „Zabić drozda”

I. Odpowiedz na pytania:

1. Kto jest narratorem w tym opowiadaniu? (Określ także wiek – w przybliżeniu – oraz płeć)

2. Jak narrator miał naprawdę na imię?

3. Jakie dwie cechy charakteru można przypisać Smyk? Uzasadnij każdą z nich.

CECHA

UZASADNIENIE

1. _____ - _____

2. _____ - _____

4. W jakim kraju i kiedy toczy się akcja utworu? Przytocz cytaty, które pozwalają Ci udzielić odpowiedzi na te pytania.

a) gdzie? - _____ - cytat: _____

b) kiedy? - _____ - cytat: _____

5. „Panna Gates to porządna pani” – mówi Jem. Jakie cechy dobrego nauczyciela posiada nauczycielka opisana w tej scenie ? - (napisz w 4 - 5 zdaniach).

6. Kim są ci **oni**, o których mówi Smyk, a o których „myśli tak paskudnie” panna Gates?

7. Dlaczego Smyk wątpi w słuszność opinii wygłoszonej przez Jema?

8. Do kogo Smyk zwraca się o pomoc, próbując uporać się z trudnymi pytaniami?
Kim są dla niej ci, których uznaje za autorytet?

II. Napisz plan wydarzeń przedstawionych w tekście Harper Lee.

III. Podkreśl właściwą odpowiedź:

1. Demokracja jako forma rządów pojawiła się po raz pierwszy w:

- a) Rzymie b) Babilonie c) Grecji d) Francji

2. Demokracja szlachecka to pojęcie związane z :

- a) Polską w wiekach XIV – XVII b) Francją w wiekach XVI – XVIII
c) Europą w wiekach XV – XIX d) Polską w wiekach XVI - XVIII

3. II wojna światowa trwała od – do :

- a) 1914 - 1918 b) 1933 – 1944 c) 1939 – 1945 d) 1939 – 1944

4. Dyktatura to:

- a) forma rządów, w której władza spoczywa w ręku monarchy, sprawującego ją dożywotnio, samodzielnie lub wraz z innymi organami państwa
b) forma rządów, w której władzę sprawuje społeczeństwo poprzez swoich przedstawicieli
c) forma rządów polegająca na sprawowaniu władzy przez niewielką grupę osób wywodzących się z arystokracji lub najbogatszej warstwy społeczeństwa
d) forma rządów polegająca na sprawowaniu władzy przez jednostkę lub grupę osób w sposób niczym nieograniczony, oparta na sile, a nie na prawie

5. W najbliższym czasie Polacy wezmą udział w wydarzeniu związanym z pojęciem demokracji – są /jest to:

- a) wybory prezydenckie b) wybory parlamentarne
c) wybory samorządowe d) referendum

III. Wyróżnione wyrazy zastąp określeniami bliskoznacznymi. Nie zmieniaj sensu wypowiedzi.

1. „Dlatego, że to **maniak.**”

2. „ (...) bo im **woda sodowa uderza do głowy.**”

3. „To jeden z **najstraszniejszych rozdziałów historii.**”

4. „No, dzisiaj **się rozwodziła**, jak to źle, że (...)”

5. „ Coś jeszcze **było nie tak.**”

IV. Narysuj wykres umieszczonego poniżej zdania pojedynczego oraz nazwij części mowy i części zdania.

Czyjaś ręka podniosła się w głębi klasy.

V. Napisz pracę na jeden z tematów:

1. **Dziwny jest ten świat...**
2. **Demokracja to my!**
3. **Streszczanie się uczy wagi słów.**
4. **Uczy nie tylko szkoła.**
5. **Lekcja życia.**

